

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

27. maj 2020

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 234 (Alm. del) af 26. maj 2020 stillet efter ønske fra Jens Joel (S)

Spørgsmål

Vil ministeren oversende talepapir fra lukket samråd tirsdag den 26. maj 2020 om Økonomisk Redegørelse, jf. FIU alm. del - samrådsspørgsmål Q.

Svar

Nedenfor fremgår talepapiret fra samrådet om Økonomisk Redegørelse. Det bemærkes, at det talte ord gælder.

[Indledning]

- Tak for ordet.
- Der er sket meget, siden jeg sidst drøftede en ny Økonomisk Redegørelse med jer.
- I december var der udsigt til en blød afdæmpning i den økonomiske vækst.
- Der var godt nok sorte skyer på himlen i form af risiko for handelskrig og et fortsat uafklaret handelsforhold mellem EU og Storbritannien.
- Men overordnet set så billedet fornuftigt ud.
- I dag er billedet et helt andet. Coronavirus har sat store dele af økonomien i stå – både herhjemme og i andre lande.
- Men der er dog også lyspunkter i prognosen.
- Vi kan for eksempel se, at danskerne har taget genåbningen til sig og igen er begyndt at bruge penge.

- Det giver grund til at tro på, at selv om der er udsigt til et stort tilbageslag i år, så vil det formentlig kun være kortvarigt.

[Usikkerhed om prognosen]

- I dag kan jeg præsentere den første egentlige prognose fra regeringen, som indregner effekten af coronaepidemien.
- Men inden jeg gør det, vil jeg slå en grundlæggende præmis fast.
- Coronavirussen medfører et brat omslag i konjunktursituationen. Et omslag som er uden fortilfælde i nyere tid. Vi har derfor ikke historiske erfaringer eller et solidt datagrundlag at basere os på.
- Enhver prognose er omgærdet med usikkerhed. Men denne gang er usikkerheden ekstra stor.
- Sundhedskrisen presser dansk økonomi, og sådan vil det også være i tiden, der kommer. Det ligger fast – også selv om der er stor usikkerhed om hvordan og hvor meget.
- Samlet set forventer vi et fald i BNP på 5,3 pct. i år og en gradvis genopretning næste år, hvor BNP stiger med 4 pct.
- Det vil sige, at genopretningen kommer til at vare ud over 2021.

[Privatforbrug]

- Tilbageslaget i dansk økonomi skal ses i sammenhæng med både ind-dæmningstiltag, ændret adfærd og lavere efterspørgsel fra udlandet.
- Det er vores vurdering, at husholdningerne vil holde tilbage med at forbruge i år.
- Det skyldes til dels den tilbageholdenhed, som virussen i sig selv medfører.
- Samtidig betyder det økonomiske tilbageslag, at nogle vil lægge penge til side for at have mere at stå imod med i tilfælde af fx ledighed.

- Men oplysninger fra kortbetalinger om danskernes forbrug viser en opadgående tendens på det seneste efter et markant dyk i marts.
- Det peger på, at noget af efterspørgslen vil komme tilbage, i takt med at samfundet åbner igen.
- Samtidig havde forbrugerne samlet set et solidt udgangspunkt, da coronakrisen ramte. Det giver et godt afsæt for at forbruget kan stige igen i 2021.
- Vi forventer et fald i forbruget på 3 pct. i år, men en genopretning på 3,7 pct. næste år.

[Erhvervsinvesteringer]

- Også virksomhedernes investeringer er ramt.
- Lige nu oplever mange virksomheder produktionstab og indhug i egenkapitalen samt likviditeten.
- I kombination med den meget høje usikkerhed gør det, at virksomhederne udskyder eller neddrogler investeringerne.
- Vi forventer, at den tilbageholdenhed vil vare ved ud over 2020.
- Det er en stor beslutning for en virksomhed, når nye investeringer skal sættes i søen. Der er derfor også typisk en vis forsinkelse fra en bedring i økonomien generelt, til det materialiserer sig i en stigning i investeringerne.
- Samlet set giver det anledning til en forventning om et stort fald i investeringerne i år og et fortsat afdæmpet niveau næste år.

[Afmætning i udlandet påvirker også væksten]

- Normalt følger dansk økonomi en rimelig synkron udvikling med udlandet, især EU-landene. Det, regner vi også med, vil være tilfældet denne gang.
- Det skyldes den indbyrdes afhængighed, der er mellem økonomierne.

- Gennem handel og investeringer på tværs af landegrænser. Det skyldes også den afsmittende effekt, hvor svækket tillid og lavere forventninger til fremtiden i et land forplanter sig til andre økonomier.
- Vi står dog lidt bedre end andre lande i kraft af sammensætningen af vores eksport med en stor andel medicinalprodukter og fødevarer, som typisk varierer mindre med op- og nedture i konjunkturerne.
- Det kommer os til gode i en situation som nu.
- Vi forventer et fald i eksporten i år på 8,9 pct. og en genopretning næste år på 6,1 pct.

[Stort dyk på arbejdsmarkedet]

- Sporene fra krisen ses tydeligt på arbejdsmarkedet.
- Siden midten af marts er der blevet omkring 48.000 flere ledige i Danmark.
- Samtidig har omkring 205.000 personer frem til 18. maj fået betalt en del af deres løn på den statslige lønkompensationsordning.
- Hertil kommer omkring 54.000 selvstændige og freelancere.
- Med hjælpepakkerne har vi i samarbejde med arbejdsmarkedets parter og i enighed mellem alle Folketingets partier udstrakt en vigtig hjælpende hånd til danske arbejdstagere og virksomheder.
- Det gør, at dansk økonomi har bedre forudsætninger for at komme op i gear igen på den anden side af sundhedskrisen.
- Men det betyder ikke, at vi kan undgå tab af arbejdspladser.
- Vi forventer, at beskæftigelsen vil falde med næsten 70.000 personer i år, og at ledigheden vil stige med over 40.000 personer.
- Næste år venter vi en gradvis genopretning med en stigning i beskæftigelsen på 20.000 personer og 9.000 færre ledige.

[Usikkerhed og risici]

- Som jeg nævnte indledningsvist, er usikkerheden aktuelt ekstraordinært stor.
- Udviklingen i økonomien vil afhænge af, både hvordan pandemien forløber, og hvordan virksomheder og husholdninger i ind- og udland reagerer.
- Dykket i år kan blive dybere, og genopretningen kan blive mere langtrukken.
- Men der er – heldigvis – også mulighed for et mere positivt forløb, hvis vi både i Danmark og andre lande lykkes med at få pandemien under kontrol og tilliden tilbage.

[Offentlige finanser og finanspolitik]

- Lad mig vende mig mod betydningen af krisen for de offentlige finanser og finanspolitikken.
- Skønnene for de offentlige finanser er i den nye vurdering mærkbart påvirket af krisen – ikke mindst udgifterne til de midlertidige hjælpepakker, vi sammen har gennemført.
- I den aktuelle situation med et betydeligt omslag i økonomien er der større usikkerhed om skønnene for de offentlige finanser end normalt.
- Samtidig skal det understreges, at skønnene for 2021 på linje med sædvanlig praksis er beregningstekniske. Det afspejler det helt naturlige forhold, at vi først tilrettelægger den konkrete finanspolitik for 2021 i forbindelse med finansloven for 2021 og økonomiaftalerne for kommuner og regioner.
- De offentlige finanser kommer fra et sundt udgangspunkt inden krisen med lav offentlig gæld, sunde strukturer og høj troværdighed om finanspolitikken.
- Det økonomiske tilbageslag og de gennemførte hjælpepakker indebærer, at der udsigt til betydelige underskud på den offentlige saldo – særligt i 2020, hvor der skønnes et underskud på omkring 7 pct. af BNP.
- Det medfører en forøgelse af den offentlige ØMU-gæld, som skønnes at stige fra 33 pct. af BNP sidste år til godt 41 pct. af BNP ved udgangen af 2021.

- Det har været den rigtige politik i den situation, vi står i. Den højere gæld sætter hverken holdbarheden eller tilliden til dansk økonomi over styr, og gælden holder fortsat god afstand til EU-grænsen på 60 pct. af BNP.
- For at give lidt perspektiv viser vi også i redegørelsen, at gælden kun vil være moderat højere end det, der var forventet i den første 2025-plan fra 2016. Det hænger sammen med, at konjunkturerne og den offentlige saldo udviklede sig bedre end ventet i de forudgående år før corona-krisen. Og hvis man fx sammenligner med Tyskland, forventes den danske gæld fortsat at være markant lavere i år og næste år.
- Så samlet set er det vigtigt at understrege, at de underliggende strukturer for dansk økonomi fortsat er gode, og der er fortsat stor tillid til dansk økonomi.
- Når det kommer til den strukturelle offentlige saldo, så er udgangspunktet jo, at den *ikke* påvirkes af konjunkturudsving og engangsforhold i øvrigt. Det er netop en af grundene til, at vi i Danmark i høj grad styrer finanspolitikken efter den strukturelle saldo.
- I 2020 skønnes den strukturelle saldo – ligesom det var tilfældet i december – til omtrent balance med et lille minus på -0,1 pct. af BNP, mens der i 2021 er udsigt til et strukturelt overskud på 0,4 pct. af BNP.
- Strukturelt står vi altså fortsat et godt sted. Udsigten til et strukturelt overskud betyder, at der for næste år vil være manøvrerum til nye tiltag, der kan bidrage til genopretning af økonomien.
- Med afsæt i den politik, vi har tilrettelagt for 2020, skønnes der en vækst i det offentlige forbrug på 1,8 pct. i 2020. Regeringens prioriteringer i udgiftspolitikken for næste år vil blive fremlagt i forbindelse med finanslovsforslaget for 2021. På nuværende tidspunkt indgår rent beregnings-tekniske forudsætninger, som ikke er udtryk for politiske prioriteringer.
- Med de nuværende forudsætninger skønnes finans- og strukturpolitikken at understøtte beskæftigelsen med samlet set ca. 100.000 personer i 2020 og 22.000 personer i 2021.
- Men tingene udvikler sig hurtigt i disse corona-tider. Siden færdiggørelsen af talgrundlaget for redegørelsen er der indgået aftale om indfasningen af de nye boligskatteregler. Der er indgået en aftale om grønne almene boliger. Og regeringen har fremlagt et udspil til første etape af en klimahandlingsplan og startet forhandlinger med arbejdsmarkedets parter om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB).

- Som det fremgår af redegørelsen skønnes de sidste tre elementer at øge beskæftigelsen næste år med ca. 8.000 personer i forhold til skønnet i prognosen.
- Den økonomiske politik er således på vej ind i en ny fase i takt med sundhedsudviklingen og den gradvise åbning af samfundet. Der er allerede indgået aftaler og fremlagt udspil på en række områder. Og der er fortsat manøvrerum i finanspolitikken for næste år, som vil kunne tages i anvendelse efterhånden som der bliver større klarhed om behovet og den økonomiske udvikling. Inden for fuldt ansvarlige rammer.

[Afrunding]

- Så for at opsummere: Der er ingen tvivl om, at dansk og international økonomi står midt i et voldsomt økonomisk tilbageslag. Men der er også lyspunkter.
- Der er stor usikkerhed, men en robust økonomi inden corona og de mange tiltag i ind- og udland bidrager til, at vi regner med, at væksten vil vende tilbage næste år.
- Genopretningen vil imidlertid kun blive delvis. Vi vil være et godt stykke vej fra de niveauer for BNP, forbrug, beskæftigelse, investeringer og ledighed, som vi lagde til grund for blot fem måneder siden.
- Den økonomiske politik går gradvist ind i en ny fase med fokus på at sætte gang i hjulene igen, tage fat på nødvendige omstillinger og genoprette aktiviteten – og som jeg har redegjort for, er der allerede taget markante skridt og fremlagt udspil på en række centrale områder.
- Tak for ordet. Jeg ser frem til at besvare jeres spørgsmål.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister